

พฤติกรรมความปลอดภัยในการใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหาร ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศิริพร ด่านคชาธาร*, มุจลินท์ อินทรเหมือน, จันจิรา มหาบุญ, เกศยุพา ทองพร้อม,
เจนจิรา เพชรเพ็ง และเนตรนภา สุวรรณะ

Safety Behavior on Using Liquefied Petroleum Gas (LPG) of Staff Restaurant in Tha Sala subdistrict, Tha Sala district, Nakhon Si Thammarat.

Siriporn Darnkachatarn*, Mujalin Intaramuen, Junjira Mahaboon, Keadyupa Tongprom,
Janjira Petchpeng and Nednapa Suwanna

หลักสูตรอาชีวอนามัยและความปลอดภัย สำนักวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160
Program in Occupational Health and Safety, School of Public Health, Walailuk University, Nakhon Si Thammarat, 80160

*Corresponding author. E-mail : siriporn.da@wu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบตัดขวาง เพื่อศึกษาพฤติกรรม ความรู้ และทัศนคติความปลอดภัยในการทำงานของผู้ประกอบการร้านอาหาร และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการร้านอาหารจำนวน 108คน คัดเลือกโดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม โดยมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82, 0.80 และ 0.82ตามลำดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ประกอบการร้านอาหารที่มีการใช้แก๊สหุงต้ม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 72.2 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 38.9 ปริมาณการใช้แก๊สหุงต้มต่อเดือนมากกว่า 2 ถึง ร้อยละ 83.3 และระยะเวลาการใช้แก๊สหุงต้มในการประกอบอาหารต่อวัน 8 ชั่วโมงขึ้นไป ร้อยละ 59.3 2) ระดับความรู้อยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง ร้อยละ 50 ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 70.9 และ 91.7 ตามลำดับ โดยผู้ประกอบการร้านอาหาร ที่มีระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพที่แตกต่างกันทำให้มีพฤติกรรมในการใช้แก๊สหุงต้มที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value < 0.01) ระดับความรู้การใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหาร มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติการใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหารที่ระดับ(P-value < 0.01) จากการวิจัยนี้ แม้จะพบว่าผู้ประกอบการร้านอาหารมีพฤติกรรมและทัศนคติในระดับมาก ก็ยังต้องระมัดระวังการเกิดอันตราย เพราะถ้าหากเกิดอันตรายขึ้นมาก็อาจจะมี ความรุนแรงได้ โดยการปฏิบัติในการใช้ก๊าซให้ถูกต้อง โดยเฉพาะการจุดเตาแก๊ซ และการสังเกตก่อนการใช้งานแต่ละครั้ง

คำสำคัญ : แก๊สหุงต้ม พฤติกรรมความปลอดภัย

Abstract

This research is cross-sectional analytic study. The objectives were to study behavior, knowledge, and attitude regarding the work safety and to examine factors influencing on work safety behaviors staff restaurant in Tha sala subdistrict, Nakhon Si Thammarat. Samples of 108 staff were recruited by using the stratified random sampling method. The instrument was a questionnaire coefficient reliability of 0.82, 0.80 and 0.82 respectively. The statistics utilized for data analysis by frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation.

The results of study 72.2% were female and the subjects had age rang between 21 – 30 years. Consumption of LPG was more than 2 barrels per day (3.3%) and gas cooking time of 8 hours per day (59.3%) 2)The Staffs Restaurant had high level of attitudes and behaviours(70.9%,91.7%) but Knowledge is at a high level and moderate level. 50%. The Staffs Restaurant with different education and work related injuries experience had diffent behaviour on safety with significant at the level of 0.01 respectively. It was found that knowledge and attitude had relationship with statictically significant the level of 0.01 respectively. From this study, although I found good behaviour and attitude should be careful about LPG using for zero accident. The staff restaurant should have sufficient knowledge about proper LPG equipment condition and installation and how to use and how to inspect the leakage of LPG.

Keywords : LPG, Safety Behavior

บทนำ

แก๊สหุงต้ม (LPG: แอลพีจี) หรือก๊าซปิโตรเลียมเหลว เป็นเชื้อเพลิงชนิดหนึ่งที่สำคัญที่ใช้ในการประกอบกิจการโดยเฉพาะจำพวกที่มีการประกอบอาหาร ซึ่งพบเห็นได้ทั่วไป ทั้งในภาคครัวเรือน และภาคธุรกิจร้านอาหาร และถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานชนิดหนึ่งในการดำรงชีวิต จะเห็นได้ว่า แก๊สหุงต้ม (LPG) มีความสะดวก สะอาด และรวดเร็ว ทั้งยังลดการเกิดเขม่าควันได้มากกว่าการใช้ ฟืนและถ่าน จากสถิติการใช้พลังงานของกระทรวงพลังงานพบว่าประเทศไทยมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะก๊าซปิโตรเลียมเหลวหรือ liquid petroleum gas จากสถิติการใช้ปริมาณการใช้ก๊าซ LPG ของประเทศปีพ.ศ.2554 – 2555 ภาพรวมการใช้ LPG ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2555 เฉลี่ยอยู่ที่ 589 พันตัน/เดือน ในภาคครัวเรือนใช้ก๊าซ LPG เฉลี่ยอยู่ที่ 229.5 พันตัน/เดือน ในขณะที่ภาคขนส่งหรือรถยนต์ใช้ก๊าซ LPG เฉลี่ยอยู่ที่ 79.5 พันตัน/เดือน(กระทรวงพลังงาน , 2555)แก๊สหุงต้ม (LPG) จึงมีบทบาท และความสำคัญมากขึ้นในการดำรงชีวิตประจำวันของคนไทย นอกจากนี้ยังนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์ และโรงงานอุตสาหกรรมแทนน้ำมันเชื้อเพลิงในช่วงที่มีราคาสูง ด้วยนโยบายของรัฐต้องการลดการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อรักษาทรัพยากรของระบบนิเวศให้คงอยู่ โดยเฉพาะการนำมาใช้เป็นฟืน และถ่าน เพื่อเป็นเชื้อเพลิงในการหุงต้มอาหาร ปริมาณการใช้ของแก๊สหุงต้ม (LPG) จึงมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ จากการเลือกใช้เชื้อเพลิง ในปี 2553 มีปริมาณการใช้เชื้อเพลิงในการประกอบอาหาร โดยใช้ก๊าซ ร้อยละ 70.1 ถ่าน ฟืน และเศษไม้ ร้อยละ 21.0 ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ , 2553) ถึงแม้ว่า แก๊สหุงต้ม (LPG) ไม่เป็นพิษ แต่ถ้าเกิดการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ก็จะเกิดก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ และถ้าผู้บริโภคสูดดมเข้าไปมาก ๆ ก๊าซจะเข้าไปแทนที่ออกซิเจนในร่างกายทำให้เกิดอาการมึนงง เวียนศีรษะ และอาจเสียชีวิตได้ และแก๊สหุงต้ม (LPG) เป็นก๊าซที่หนักกว่าอากาศ ทำให้เกิดการสะสม และลุกไหม้ง่าย (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน , 2551)จากการติดตาม และศึกษาข่าวสารอุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้แก๊สหุงต้ม (LPG) นั้น ส่วนใหญ่แล้วมีสาเหตุจากหลายปัจจัยหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น ปัจจัยด้านพฤติกรรม เช่น ลืมปิดวาล์วแก๊ส ไม่ตรวจสอบสภาพถังแก๊ส ปัจจัยด้านกายภาพ เช่น อุณหภูมิสูง ปัจจัยด้านรูปร่างลักษณะ เช่น มีลักษณะเป็นเหลี่ยม ทำให้เกิดการกัดกร่อน ดังนั้นอุบัติเหตุที่เกิดจากแก๊สหุงต้ม(LPG) อันตรายที่เกิดขึ้นจากก๊าซเชื้อเพลิง ข้อมูลสถิติอุบัติเหตุจากวัตถุเคมีในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2547 – 2552 มีการระเบิด และทำให้เกิดเพลิงไหม้ของแก๊สหุงต้มในประเทศไทยถึง 38 ครั้ง ซึ่งครั้งที่สำคัญ ๆ ที่ก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิต ทรัพย์สินเสียหายมูลค่ามหาศาล ได้แก่เมื่อเวลา 07:30 น. วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2554 เกิดเหตุรถกระบะบรรทุกถังแก๊สหุงต้มชนยางระเบิดพลิกคว่ำ เกิดไฟลุกไหม้บริเวณถนนพระราม 2 ขาเข้า ปากซอย 86 ตรงข้ามปากซอยบางกระดี่ แขวงสามเตา เขตบางขุนเทียน กทม.เกิดไฟลุกไหม้รถคันดังกล่าว บนพื้นถนนพบถังแก๊สตกลงเกินกว่า 10 ถัง และมีบางถังระเบิดขึ้น ไม่มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต เจ้าหน้าที่ฉีดน้ำสกัดกว่า 30 นาที เพลิงจึงสงบ เมื่อเวลา 18:30 น. 29 ต.ค. 2552 เกิดเหตุถังแก๊สหุงต้มรั่วจนเกิดระเบิด ภายในร้านรับแลกเปลี่ยนถังแก๊สและเติมแก๊ส ร้านยาโมแก๊ส เลขที่ 41/6 ถ.คลองส่งน้ำ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา มีผู้ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย 2 ราย และบาดเจ็บสาหัส 2 ราย ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ใน

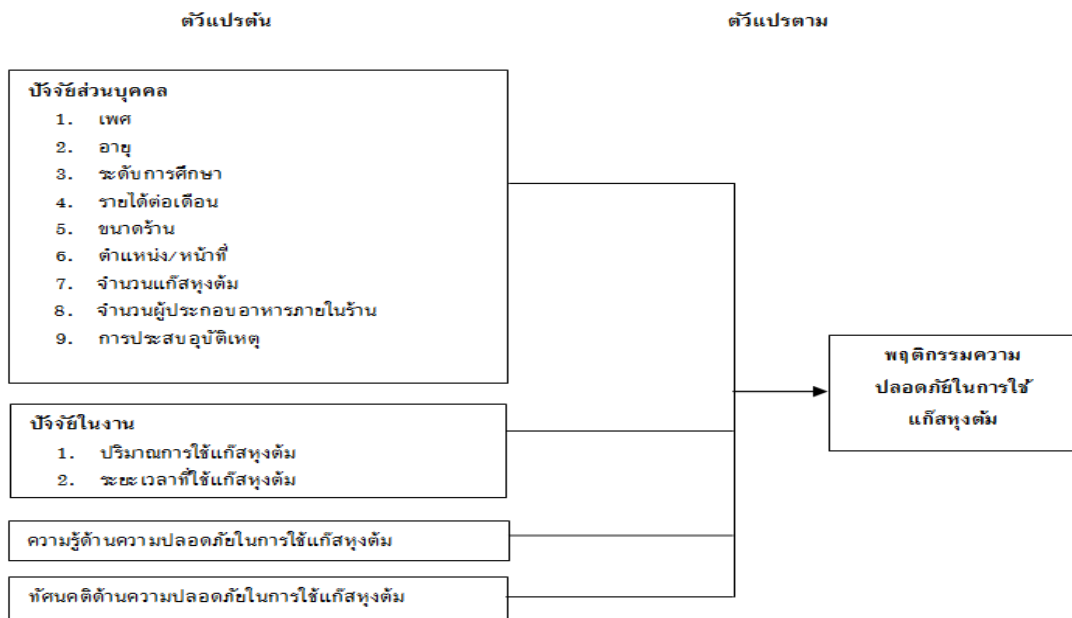
อนาคตในการนำผลสำรวจนี้ไปใช้ในการปรับปรุงและการวางแผนมาตรการวิธีการต่างๆ ที่สามารถป้องกันอันตรายในด้านความปลอดภัย ในการใช้แก๊สหุงต้ม (LPG) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านค้า
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหาร ในตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดในการวิจัยใช้ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของบลูม (Bloom,1956) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยตัวแปรอิสระได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยงาน ความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน และทัศนคติด้านความปลอดภัยในการทำงาน ส่วนตัวแปรตามได้แก่ พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัสดุอุปกรณ์และวิธีการ

1. รูปแบบการศึกษา

การศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการร้านอาหารที่มีการใช้แก๊สหุงต้ม (LPG) ในตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนทั้งหมด 149 คน 33 ร้าน การคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยสูตรของเครซี่ และมอร์แกน ยอมรับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน

3. การกำหนดวิธีสุ่มตัวอย่าง

กำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มย่อยตามสัดส่วน (Proportional Allocation) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ 108 ตัวอย่าง โดยเก็บตามร้านอาหารที่มีการใช้แก๊สหุงต้ม ในตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกคำตอบในแบบสอบถามด้วยตนเอง ใช้เวลาคนละ ไม่เกิน 10 นาที

เกณฑ์การคัดเลือกเข้า (Inclusion Criteria) ได้แก่

- ผู้ประกอบการร้านอาหาร ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
- พนักงานในร้านอาหาร

เกณฑ์การคัดเลือกออก (Exclusion Criteria) ได้แก่

- พนักงานที่ลาออกในช่วงที่มีการดำเนินการ
- ผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

4. การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้รับเลขรับรองจริยธรรมการวิจัยรหัส 58/056 ผู้วิจัยให้ข้อมูลผู้วิจัย อธิบายวัตถุประสงค์ และขั้นตอนการวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงสิทธิในการถอนตัวจากโครงการ การการรักษาความลับของข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวม

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประยุกต์เป็นคำถามใน โดย ผ่านการตรวจพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย 3 ท่าน แบบสอบถามแบ่งออกเป็นทั้งหมด 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ขนาดร้าน ตำแหน่ง/หน้าที่ จำนวนแก๊สหุงต้ม จำนวนผู้ประกอบการภายในร้าน ปริมาณการใช้แก๊สหุงต้ม ระยะเวลาการใช้แก๊สหุงต้ม และการประสูติอุบัติเหตุจากการใช้แก๊สหุงต้มมีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) และปลายเปิด

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความรู้ด้านการใช้แก๊สหุงต้ม จำนวน 15 ข้อ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) ทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติความปลอดภัยด้านการใช้แก๊สหุงต้ม จำนวน 16 ข้อ ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ คำถามเชิงบวก และเชิงลบ มีลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 3 ระดับ ทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยด้านการใช้แก๊สหุงต้ม จำนวน 17 ข้อ ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ คำถามเชิงบวก และเชิงลบ มีลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 4 ระดับ ทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2558 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2558

7. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ติดต่อประสานกับกับร้านอาหารเพื่อทำการชี้แจงข้อมูล

6.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการใช้แบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อมูลด้วยตนเอง ดำเนินการเก็บข้อมูล แปลผลและวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติ สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวน 108 คน ผู้ประกอบการร้านอาหารที่มีการใช้แก๊สหุงต้ม (LPG) ในตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (N = 108)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ราย	%	ปัจจัยส่วนบุคคล	ราย	%
เพศ			ตำแหน่ง/หน้าที่		

ปัจจัยส่วนบุคคล	ราย	%	ปัจจัยส่วนบุคคล	ราย	%
ชาย	30	27.8	เจ้าของกิจการ	34	31.5
หญิง	78	72.2	ผู้ประกอบการอาหาร / แม่ครัว / พ่อครัว	44	39.8
อายุ (ปี)			บริกร / เด็กเสิร์ฟ	57	52.8
< 20	11	10.2	เจ้าหน้าที่คิดเงิน	17	15.7
20-30	42	38.9	ขายอาหาร / ผู้จัดการ	2	1.9
31-40	37	34.3	จำนวนแก๊สหุงต้ม		
> 50	18	16.7	4 กิโลกรัม	9	8.4
ระดับการศึกษา			7 กิโลกรัม	10	9.3
ประถมศึกษา	19	17.6	11.5 กิโลกรัม	1	0.9
มัธยมศึกษาตอนต้น	23	21.3	13.5 กิโลกรัม	10	9.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	40	37.0	15 กิโลกรัม	2	65.8
อนุปริญญา/ปวส.	11	10.2	48 กิโลกรัม	22	20.3
ปริญญาตรีขึ้นไป	15	13.9	จำนวนผู้ประกอบการ		
รายได้ต่อเดือน			< 2 คน	12	11.1
< 5,000 บาท	6	5.6	2 คน - 4 คน	34	31.5
5,001- 10,000	51	47.2	> 4 คน	62	57.4
10,001- 20,000	32	29.6	จำนวนผู้ประกอบการ		
20,001- 30,000	14	13.0	< 2 คน	6	5.6
> 30,000	5	4.6	2 คน - 4 คน	12	11.1
ขนาดร้าน			> 4 คน	90	83.3
เล็ก (1-4 โต๊ะ)	5	4.6	การประสบอุบัติเหตุ		
กลาง (5-8 โต๊ะ)	20	18.5	เคย	5	4.6
ใหญ่ (9 โต๊ะขึ้นไป)	83	76.9	ไม่เคย	103	95.4

2. ด้านความรู้เรื่องความปลอดภัยในการใช้แก๊สหุงต้ม

ด้านความรู้เรื่องความปลอดภัยในการใช้แก๊สหุงต้ม จำแนกตามระดับความรู้การใช้แก๊สหุงต้ม พบว่าผู้ประกอบการร้านอาหารมีความรู้ด้านการใช้แก๊สหุงต้มอยู่ในระดับ มากและปานกลางเท่ากัน ร้อยละ 50 ดังตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละตามระดับความรู้ การใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหาร (N = 108)

ระดับความรู้	จำนวน(คน)	จำนวน(%)
มาก (มากกว่าร้อยละ 80)	54	50
ปานกลาง (ระหว่างร้อยละ 50-79)	54	50
น้อย (น้อยกว่าร้อยละ 50)	-	-

3. ด้านทัศนคติด้านความปลอดภัยในการใช้แก๊สหุงต้ม

ด้านทัศนคติด้านความปลอดภัยในการใช้แก๊สหุงต้ม จำแนกตามระดับทัศนคติการใช้แก๊สหุงต้ม พบว่าผู้ประกอบการร้านอาหารมีทัศนคติด้านการใช้แก๊สหุงต้มส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 76.9 และระดับปานกลาง ร้อยละ 23.1 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละตามระดับทัศนคติ การใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหาร (N = 108)

ระดับทัศนคติ	จำนวน(คน)	จำนวน(%)
มาก (คะแนนมากกว่า 32)	83	76.9
ปานกลาง (คะแนน 16-32)	25	23.1
น้อย (คะแนนน้อยกว่า 16)	-	-

4. ด้านพฤติกรรมความปลอดภัยการใช้แก๊สหุงต้ม

ด้านพฤติกรรมความปลอดภัยการใช้แก๊สหุงต้ม จำแนกตามระดับพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้ม พบว่าผู้ประกอบการร้านอาหาร มีพฤติกรรมด้านการใช้แก๊สหุงต้มส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก 91.7 และระดับปานกลาง ร้อยละ 8.3 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละตามระดับทัศนคติ การใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหาร (N = 108)

ระดับพฤติกรรม	จำนวน(คน)	จำนวน(%)
มาก (คะแนน 00.0 - 22.7)	99	91.7
ปานกลาง (คะแนน 22.8 - 45.4)	9	8.3
เสี่ยง (คะแนน 45.5 - 68.0)	-	-

5. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยจำแนกตามคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านคุณลักษณะของบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านทัศนคติ กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ประกอบการร้านอาหาร พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ตำแหน่ง/หน้าที่ และจำนวนแก๊สหุงต้ม 48 กิโลกรัม ที่แตกต่างกันทำให้ผู้ประกอบการร้านอาหาร มีระดับความรู้ในการใช้แก๊สหุงต้มแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากการศึกษาในระดับทัศนคติของผู้ประกอบการร้านค้าเมื่อมีการจำแนกตามลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่ง/หน้าที่ (เจ้าของกิจการ) และจำนวนแก๊สหุงต้มขนาด 48 กิโลกรัม แตกต่างกันทำให้ระดับทัศนคติของผู้ประกอบการร้านอาหาร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากการศึกษาในระดับพฤติกรรมของผู้ประกอบการร้านอาหารเมื่อมีการจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนแก๊สหุงต้ม ขนาด 13.5 กิโลกรัม และ 48 กิโลกรัม และการประสบอุบัติเหตุ แตกต่างกันทำให้ระดับพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มผู้ประกอบการร้านอาหาร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 และ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ แลพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหาร ความรู้กับทัศนคติการใช้แก๊สหุงต้มมีความสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ส่วนความรู้กับพฤติกรรม และทัศนคติกับพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มไม่มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการร้านอาหาร ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชมีระดับความรู้การใช้แก๊สหุงต้มอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของชาญกิจ เชี่ยวไพศาลกิจ. (2554) ศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชนต่อนโยบายสนับสนุนการใช้พลังงานแก๊สแอลพีจี ในเขตอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่าประชาชนในเขตอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้แก๊สแอลพีจีอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 73.04 ผู้ประกอบการร้านค้า ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชมีระดับพฤติกรรมในการใช้แก๊สหุงต้มอยู่ในระดับมาก ซึ่งต่างจากการศึกษาของอมรชาติ จักรไพวงศ์. (2530) ศึกษาเรื่องความรู้และพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มของแม่บ้าน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า แม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มที่ถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายข้อคำถามพบว่า พฤติกรรมที่ผู้ประกอบการร้านอาหาร มีการตอบถูกน้อยที่สุดคือ ประเด็นการตรวจสอบ ได้แก่ จุดไฟรอที่เตาก่อนแล้วจึงเปิดวาล์วที่เตาแก๊สหุงต้มคิดเป็นร้อยละ 74.1 ซึ่งจะสอดคล้องกับ การศึกษาของ อภิพงษ์ อภิรมย์. (2554) พฤติกรรมและอันตรายเกี่ยวกับการใช้แก๊สปิโตรเลียมเหลวใน

ครัวเรือนเขตเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งพบว่าการปฏิบัติในการใช้ก๊าซที่ครัวเรือนส่วนมากยังปฏิบัติไม่ถูกต้องเหมาะสม ได้แก่ วิธีการจุดเตาก๊าซทั้งเตาก๊าซที่ต้องจุดไฟด้วยตนเองและเตาก๊าซแบบจุดติดอัตโนมัติ และการตรวจสอบรอยรั่วของก๊าซ สำหรับสภาพอุปกรณ์ควบและลักษณะของการติดตั้งที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ ระยะห่างระหว่างถังก๊าซกับเตาก๊าซน้อยกว่า 1 เมตร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งวางถังก๊าซไว้ใต้เตาหรือเก็บไว้ในตู้มิดชิด และการไม่ยึดสายท่อก๊าซด้วยเหล็กยึดข้อต่อ ระดับทัศนคติของผู้ประกอบการร้านอาหาร ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชมีการใช้แก๊สหุงต้มอยู่ในระดับมาก ซึ่งต่างจากการศึกษาของการศึกษาของชาญกิจ เชี่ยวไพศาลกิจ. (2554) ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของประชาชนต่อนโยบายสนับสนุนการใช้พลังงานแก๊สแอลพีจี ในเขตอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่าประชาชนในอำเภอลาดหลุมแก้วจังหวัดปทุมธานี มีทัศนคติต่อนโยบายด้านการใช้พลังงานแก๊สแอลพีจีในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปผลการศึกษา

ผู้ประกอบการร้านอาหารที่มีการใช้แก๊สหุงต้ม ในตำบลท่าศาลา อำเภอ ท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 72.2 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 38.9 โดยจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า ร้อยละ 37.0 มีรายได้ต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท ร้อยละ 47.2 เป็นร้านขนาดใหญ่ ร้อยละ 76.9 นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ประกอบการร้านอาหารส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นบริการ/เด็กลีฟ ร้อยละ 52.8 ขนาดแก๊สหุงต้มที่ใช้มากที่สุดคือขนาด 15 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 65.8 จำนวนผู้ประกอบการภายในร้านมีมากกว่า 4 คนคิดเป็นร้อยละ 57.4 ปริมาณการใช้แก๊สหุงต้มต่อเดือนมากกว่า 2 ถึง ร้อยละ 83.3 ระยะเวลาการใช้แก๊สหุงต้มในการประกอบอาหารต่อวัน 8 ชั่วโมงขึ้นไป ร้อยละ 59.3 และผู้ประกอบการร้านอาหารส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุ ร้อยละ 95.4

ระดับความรู้การใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหารในการศึกษารุ่นนี้ได้จำแนกประเด็นเกี่ยวกับความรู้การใช้แก๊สหุงต้มออกเป็น 5 ด้านได้แก่ 1) มาตรฐาน 2) การติดตั้ง 3) คุณสมบัติ 4) การตรวจสอบ จากการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการร้านอาหาร ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 50 มีระดับความรู้การใช้แก๊สหุงต้มอยู่ในระดับมากและร้อยละ 50 มีระดับความรู้การใช้แก๊สหุงต้มอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ โดยข้อความถามด้านความรู้ที่มีการตอบถูกมากที่สุดคือประเด็นมาตรฐาน ได้แก่ ข้อคำถามถึงแก๊สที่ได้รับมาตรฐานจะต้องมีตราเครื่องหมายรับรองคุณภาพของถังแก๊สหุงต้ม (มอก.) จำนวนผู้ประกอบการที่ตอบถูก คิดเป็นร้อยละ 99.1 และข้อความถามด้านความรู้มีการตอบถูกน้อยที่สุดคือ ประเด็นการตรวจสอบ ได้แก่ ข้อคำถามควรตรวจเช็คการรั่วไหลของแก๊สหุงต้ม อย่างน้อยทุก ๆ 3 ปี มีจำนวนผู้ตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 35.2

ด้านทัศนคติของพบว่าผู้ประกอบการร้านอาหาร ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 16 ข้อพบว่าผู้ประกอบการร้านอาหาร ร้อยละ 76.9 มีระดับทัศนคติการใช้แก๊สหุงต้มอยู่ในระดับมากและ ร้อยละ 23.1 มีระดับทัศนคติการใช้แก๊สหุงต้มอยู่ในระดับปานกลางโดยข้อความถามด้านทัศนคติที่ผู้ประกอบการมีทัศนคติถูกต้องที่สุด คือ ต้องมีสติเมื่อมีการใช้แก๊สหุงต้มทุกครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 99.1 และ ข้อคำถามที่ผู้ประกอบการร้านอาหารมีทัศนคติไม่ถูกต้องมากที่สุด คือ ไม่กลัวอันตรายที่จะเกิดไฟไหม้จากการใช้แก๊สหุงต้มมีน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 27.8

ด้านพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหาร ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 17 ข้อ พบว่าผู้ประกอบการร้านอาหาร ร้อยละ 97.7 มีระดับพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มอยู่ในระดับมากและร้อยละ 8.3 มีระดับพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ โดยข้อความถามด้านพฤติกรรมที่ผู้ประกอบการมีพฤติกรรมดีที่สุด คือ ไม่สูบบุหรี่ขณะประกอบอาหาร ร้อยละ 97.2 และ ข้อคำถามที่ผู้ประกอบการร้านอาหารมีพฤติกรรมเสี่ยงมากที่สุด คือ จุดไฟรอที่เตาก่อนแล้วจึงเปิดวาล์วที่เตาแก๊สหุงต้มคิดเป็นร้อยละ 74.1

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหารตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับความรู้การใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหาร มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติการใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหาร มีค่าประสิทธิ

สหสัมพันธ์ 0.002 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และระดับความรู้การใช้แก๊สหุงต้มและระดับทัศนคติการใช้แก๊สหุงต้ม ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมในการใช้แก๊สหุงต้มของผู้ประกอบการร้านอาหารตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ประกอบการร้านอาหาร ต.ท่าศาลา อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช ที่ให้การสนับสนุนความร่วมมือในการทำวิจัย และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ที่สนับสนุนทุนในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงพลังงาน. (2555).ปริมาณการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง.กรุงเทพฯ กรมธุรกิจพลังงาน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย.ใช้ก๊าซหุงต้มให้ปลอดภัย. สืบค้นจาก <http://www.vcharkarn.com/vaticle/40964>
- จิตตารามณ์ ทิมพุฒิ .(2555).ความเชื่อมั่นและพึงพอใจต่อการขนส่งก๊าซหุงต้มสู่ครัวเรือนของประชาชน อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่(รายงานการวิจัย).เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราวรรณ พุทธสวัสดิ์.(2555).ความเสี่ยงการรั่วไหลของก๊าซปิโตรเลียมจากสถานีก๊าซในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราชด้วยโปรแกรม Aloha และ การประเมินMarplot (รายงานการวิจัย). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ชาญกิจ เชี่ยวไพศาลกิจ.(2554).ทัศนคติของประชาชนต่อนโยบายสนับสนุนการใช้พลังงานแก๊สแอลพีจี ในเขตอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดิรพงศ์ ธิรมนัส (2541) ศึกษาพฤติกรรมและอันตรายเกี่ยวกับการใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวในครัวเรือนเขตเทศบาลตำบลแสนสุขอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี(รายงานการวิจัย). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรัญญา สุวรรณพงศ์. (2555). ประสิทธิภาพโปรแกรมการรับรู้ความปลอดภัยจากการใช้แก๊สหุงต้ม(LPG) ของผู้ประกอบการแผงลอยจำหน่ายอาหารในโรงอาหาร(รายงานการวิจัย).นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน.คู่มือก๊าซLPG สำหรับก๊าซหุงต้ม.กรุงเทพฯ กระทรวงพลังงาน
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ.(2553).ปริมาณเชื้อเพลิงส่วนใหญ่ที่ใช้ในการประกอบอาหาร.กรุงเทพฯสำนักงานสถิติแห่งชาติ.โรงงาน.กรุงเทพ: คลองเตยเหนือ เขตวัฒนา
- อมรมวดี จักรโพวงศ์. (2530). ศึกษาเรื่องความรู้และพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มของแม่บ้าน ในเขตกรุงเทพมหานคร(รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Bloom, B. S. (1956).*Taxonomy of educational objectives*. Handbook 1: Cognitive domain. New York: David McKay.